

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เล่มที่ ๒

บทบรรณาธิการ

คำถาม จำเลยต้องคำพิพากษาให้รับโทษจำคุกและมิได้ถูกคุมขัง ยื่นอุทธรณ์ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นฎีกา ต้องมาแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๓๓/๒๕๖๒ แม้อุทธรณ์ของจำเลยมิใช่อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิด แต่เป็นอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่นฎีกาแก่จำเลยก็ตาม ก็ต้องอยู่ในบังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๘ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๓๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วในขณะที่ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ตามคำพิพากษาจำเลยต้องรับโทษจำคุกหรือโทษสถานหนักกว่านั้นและจำเลยมิได้ถูกคุมขัง จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์” ดังนั้น การที่จำเลยต้องคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้รับโทษจำคุกและมิได้ถูกคุมขัง ยื่นอุทธรณ์ คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่นฎีกาโดยไม่ได้แสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาล จึงเป็นการไม่ชอบ

คำถาม คำฟ้องของโจทก์ขาดองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์และยกยอกศาลจะมีอำนาจลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความต่างกับฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๒๔/๒๕๖๒ โจทก์บรรยายฟ้องว่าเมื่อระหว่างวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เวลากลางวัน จำเลยทั้งสองร่วมกันกระทำความผิดโดยทุจริตต่อโจทก์หลายบทหลายกรรมต่างกัน โดยจำเลยที่ ๑ เป็นกรรมการผู้จัดการโจทก์ได้รับมอบหมายให้ครอบครองจัดการทรัพย์สินโจทก์ มีอำนาจลงลายมือชื่อเบิกถอนเงินเพื่อชำระหนี้โจทก์ตามกฎหมายคือบัญชีโจทก์ของธนาคาร ก. ประเภทบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน จำเลยที่ ๑ กระทำผิดต่อหน้าที่ของตนสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมและเช็คเงินสด ๑๑ ฉบับ จากบัญชีโจทก์ให้จ่ายเข้าบัญชีจำเลยที่ ๒ หรือแก่

ผู้ถือและจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ถือเช็คไปถอนเงิน จำเลยทั้งสองร่วมกันลักทรัพย์และเบียดบังเอาทรัพย์สินเป็นเงินในบัญชีของโจทก์ในฐานะนายจ้างเป็นของตน ขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๒๒, ๘๓, ๙๐, ๙๑, ๓๓๔, ๓๓๕ (๗) (๑๑), ๓๕๒, ๓๕๓ แสดงว่า โจทก์เองก็ไม่ทราบว่าเป็นจริงเป็นอย่างไรเป็นฟ้องที่ขัดกันเองและขัดต่อลักษณะความผิด เป็นฟ้องที่ขาดองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์และยกยกไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕)

การที่ศาลจะมีอำนาจพิพากษาลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความแตกต่างกับฟ้องตามมาตรา ๑๙๒ ได้นั้น จะต้องเป็นเรื่องที่คำฟ้องของโจทก์ได้บรรยายมาถูกต้องครบถ้วนตามมาตรา ๑๕๘ (๑) ถึง (๗) เสียก่อน หากเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลจะต้องพิพากษายกฟ้องโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาการสืบพยานของคู่ความแต่อย่างใด ตามกรณีดังกล่าวศาลย่อมไม่มีอำนาจพิพากษาลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ ได้

คำถาม การแอบบันทึกภาพและเสียงการสนทนา (เทปบันทึกเสียง บันทึกการถอดเทป แผ่นซีดี) จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

(ก) กรณีที่ศาลรับฟังเป็นพยานหลักฐาน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๘๑/๒๕๕๕ การแอบบันทึกเทปขณะที่มีการสนทนากันระหว่างโจทก์ร่วมกับพยานและจำเลยที่ ๒ โดยที่โจทก์ร่วมและพยานไม่ทราบมาก่อน เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบ ห้ามมิให้ศาลรับฟังเป็นพยานนั้นตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖ แม้หลักกฎหมายดังกล่าวจะใช้ตัดพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานของรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมิให้เจ้าพนักงานของรัฐใช้วิธีการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบ แต่ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖ ไม่ได้บัญญัติห้ามมิให้นำไปใช้กับการแสวงหาพยานหลักฐานของบุคคลธรรมดา อย่างไรก็ตาม ระหว่างพิจารณาคดีได้มี พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๘) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยมาตรา ๑๑ บัญญัติให้เพิ่มมาตรา ๒๒๖/๑ ป.วิ.อ. กำหนดให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบได้ ถ้าพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญา ศาลจึงนำบันทึกเทปดังกล่าวมารับฟังได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๐/๒๕๖๓ จำเลยเป็นเจ้าของพนักงาน ผ่านการว่าความมาเป็นจำนวนมาก ย่อมคุ้นเคยกับการซักถามพยานในรูปแบบต่าง ๆ เป็นอย่างดี ข้อเท็จจริงปรากฏตามบันทึกการถอดเทปสนทนาระหว่างจำเลยกับ ภ. ว่า ภ. พยายามขอร้องให้จำเลยช่วยเหลือ อ. เพื่อมิให้ถูกดำเนินคดี ซึ่งจำเลยก็ได้ปฏิเสธ เพียงแต่ขอให้ ภ. เสนอจำนวนเงิน และเมื่อ ภ. ซักถาม จำเลยยังพูดอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินคดีแก่ อ. เพื่อโน้มน้าวให้ ภ. เห็นว่าข้อหานำเมทแอมเฟตามีนเข้ามาในราชอาณาจักรมีอัตราโทษสูงส่งแสดงว่าจำเลยตอบคำถามของ ภ. ด้วยความสมัครใจ แม้การแอบบันทึกภาพและเสียงการสนทนาระหว่างจำเลยกับ ภ. ตามแผ่นซีดีหมายเลข วจ.๑ และ วจ.๒ จะเป็นการแสวงหาหลักฐานโดยมิชอบตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖ ก็ตาม แต่ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖/๑ บัญญัติให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบได้ ถ้าการรับฟังพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญา ดังนั้น แม้แผ่นซีดีหมายเลข วจ.๑ และ วจ.๒ รวมทั้งบันทึกการถอดเทปสนทนาดังกล่าวจะได้มาโดยมิชอบ ศาลก็นำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

แม้ขณะเกิดเหตุ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖/๑ จะยังไม่ประกาศใช้ แต่บทบัญญัติดังกล่าวเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติและมีผลใช้บังคับทันทีนับแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ คือวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ กรณีเช่นนี้หาใช่เป็นการใช้กฎหมายย้อนหลัง ศาลมีอำนาจนำบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖/๑ มาใช้บังคับแก่คดีนี้ได้

(ข) กรณีที่ศาลไม่รับฟังเป็นพยานหลักฐาน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๕๗๕/๒๕๖๓ การกระทำของ น. ที่แอบนำเอาเครื่องบันทึกเสียงมาทำการบันทึกการสนทนาระหว่างจำเลยทั้งสองกับคู่สนทนา โดยจำเลยทั้งสองไม่ทราบว่าขณะที่ตนทำการสนทนาอยู่นั้น การสนทนาได้ถูกบันทึกลงไปเครื่องบันทึกเสียงเรียบร้อยแล้ว ย่อมเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของจำเลยทั้งสองอย่างชัดแจ้ง จึงเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบ ซึ่งต้องห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานนั้น ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖ แม้หลักกฎหมายดังกล่าวจะใช้ตัดพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานของรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน มิให้เจ้าพนักงานของรัฐใช้วิธีการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบ แต่ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖ ไม่ได้บัญญัติห้ามมิให้นำไปใช้กับการแสวงหาพยานหลักฐานของบุคคลธรรมดาจึงนำไปใช้บังคับแก่กรณีที่เอกชนผู้เสียหายเป็นผู้ได้พยาน

หลักฐานนั้นมาจากการกระทำโดยมิชอบด้วย ส่วนจะมีเหตุยกเว้นให้สามารถรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบนั้นได้หรือไม่ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖/๑ บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นข้อยกเว้นให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาด้วยวิธีการอันเกิดจากการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนจึงต้องรับฟังด้วยความระมัดระวัง และต้องพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดีโดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังที่กฎหมายกำหนดไว้

โจทก์ทั้งสองฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองในความผิดฐานหมิ่นประมาทอันเป็นการพิพาทระหว่างเอกชนด้วยกัน และเป็นความผิดอันยอมความได้ พฤติการณ์ของความผิดในคดีจึงมิใช่เรื่องร้ายแรงที่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือผลประโยชน์สาธารณะของประชาชนโดยส่วนรวม ทั้งในคดีอาญาโจทก์ทั้งสองมีภาระการพิสูจน์ และศาลต้องใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้ขาดน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง โดยจะไม่พิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยทั้งสองเป็นผู้กระทำความผิดนั้น ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๗ วรรคหนึ่ง ซึ่งความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยลักษณะแห่งคดียังอยู่ในวิสัยที่โจทก์ทั้งสองสามารถหาพยานหลักฐานด้วยวิธีการอันสุจริต ชอบด้วยกฎหมายมาพิสูจน์ความผิดของจำเลยทั้งสองได้ การอนุญาตให้รับฟังพยานหลักฐานที่โจทก์ทั้งสองได้มาจากการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบ เท่ากับอนุญาตให้โจทก์ทั้งสองนำพยานหลักฐานมาเพิ่มเติมในส่วนที่ตนนำสืบบกพร่องไว้ เพื่อจะลงโทษจำเลยทั้งสองแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งที่เป็นการละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคลของจำเลยทั้งสองและกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน อันเป็นการขัดต่อหลักการพื้นฐานของการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป ประกอบกับโจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นผู้แสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบ มิใช่ผู้ที่จะต้องได้รับการลงโทษในทางอาญาหากศาลปฏิเสธไม่รับฟังพยานหลักฐานเช่นนั้นดังนี้ เมื่อพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีโดยตลอดแล้ว การรับฟังพยานหลักฐานนั้นมิได้เป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกแต่กลับจะเป็นผลเสียที่กระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากกว่า บันทึกเสียงการสนทนาและข้อความจากการถอดเทปไม่อาจรับฟังได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖ และ ๒๒๖/๑

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์

บรรณาธิการ